

הצהרת אתונה

הוועידה הבין-לאומית הרביעית של שרים ופקידים בכירים הממונים על תחום הספורט והחינוך הגופני (MINEPS IV)

אתונה, יוני, 6-8 בדצמבר, 2004

האמנה הבינלאומית בדבר ענפי ספורט ומשחקים מסורתיים

United Nations
Educational, Scientific and Cultural Organization

תוכן העניינים

3

הצהרת אתונה

5

חברה בריאה - רוח ספורטיבית

8

נשים וספורט

המלצות

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

הצהרת אתונה

חברה בריאה – רוח ספורטיבית

אנו, השרים המשתתפים בוועידה הבין-לאומית הרביעית של שרים ופקידים בכירים הממונים על תחום הספורט והחינוך הגופני (MINEPS IV), בישיבותינו בימים 6-8 בדצמבר, 2004 באתונה, ערש הציוויליזציה, התרבות והספורט, מקום הולדת המשחקים האולימפיים והסכם השלום היציב ביותר בהיסטוריה, שביתת הנשק האולימפית, ועיר הבירה שבה נערכו באחרונה המשחקים האולימפיים ואולימפיאדת הנכים,

מצינים כי אף שהשפעת הספורט על החברה גדולה מבעבר, יש נטייה בקרב צעירים לנהוג אי-כבוד בערכיו, ולכן עלינו לנקוט פעולה דחופה למען מודעות הציבור למאמצים שנועדו לעשות את הספורט הוגן יותר וקרוב יותר לאידאליים המקוריים שלו,

אנו **חוזרים ומאשרים** את אמונתנו שלספורט ולחינוך גופני תפקיד מרכזי בחברה, בתרם לגיבוש לאומי, להתגברות על דעות קדומות ולמימוש השפעה חיובית על ידי שיתוף בערכים של אתיקה ואוניברסליות הכרוכים בהם,

אנו **מדגישים** את חשיבות תרומתם של מפגשי ספורט בין-לאומיים לפיתוח ידידות בין העמים ולסולידריות בין-לאומית,

אנו **מזכירים** שפיתוח ספורט וחינוך גופני הוא אחד האמצעים היעילים ביותר לשיפור, בין היתר, של הבריאות, ההיגיינה, מניעת האידס ורווחת הפרט בכלל, ובמיוחד אצל צעירים. פעילות גופנית היא גם כלי הכרחי במאבק נגד חוסר שוויון ושאר תחלואי החברה כגון שימוש בסמים, אשר משפיעים על כל החברות המודרניות, במידה זו או אחרת,

עוד אנו **מזכירים** כי אימוץ האמנה הבין-לאומית לספורט וחינוך גופני, האמנה האולימפית, החוק העולמי נגד שימוש בסמים, האמנה של מועצת אירופה נגד שימוש בסמים, הצהרת פונטה דל אסטה (MINEPS III), הצהרת אתונה בדבר נשים וספורט (2001), הודעת השולחן העגול של שרים ופקידים בכירים האחראים לספורט ולחינוך גופני (אונסקו, ינואר 2003), ההמלצות של כמה וכמה ועידות בין-לאומיות אחרות בדבר ספורט ואימוץ החלטה 58/5 על-ידי העצרת הכללית של האומות המאוחדות ב-3 בנובמבר 2003 שראשי הספורט והחינוך הגופני קיבלו בהתלהבות – אימוצם של כל אלו הוא ראיה לרצונה של הקהילה הבין-לאומית הן להגביר את הנגישות לספורט ולחינוך הגופני באופן שאלה יהיו זמינים לכול הן לנקוט את כל האמצעים האפשריים להגן על העקרונות המפורטים במסמכים הנ"ל. מחויבויות אלו גם משקפות את שאיפתה של הקהילה הבין-לאומית לקדם ולהגביר את המאמצים כדי לוודא שספורט וחינוך גופני אכן ימלאו את התפקיד הראוי להם במערכת החינוך, בשעות הפנאי ובארגון החברות שלנו.

אנו **מגנים בתוקף** שימוש בסמים, אלימות, תופעות של חוסר סובלנות מצד ספורטאים

האמנה הבינלאומית בדבר ענפי ספורט ומשחקים מסורתיים

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

ותומכיהם וכן **חוזרים ומאשרים** את מחויבותנו להתנגד לתופעות אלו אשר חותרות תחת אשיות האידאליים האולימפיים וערכי החינוך של הספורט.

אנו השרים נחושים בדעתנו לנקוט פעולה דחופה במסגרת ממשלותינו, על מנת:

* ליישם עקרונות עקיבים ולנקוט צעדים מוגדרים לפיתוח הספורט והחינוך הגופני, לפי הוראות חוקת אונסקו, עקרונות האמנה הבין-לאומית לספורט וחינוך גופני, והאידאליים האולימפיים;

* להגביר את מאמצינו במטרה להעניק לספורט תפקיד חשוב, כגורם בפיתוח וקידום של ערכים אנושיים ושל אתיקה, הבנה הדדית וקירוב עמים;

* לעודד יזמות לאימוץ אידאליים של שלום באמצעות ספורט ותרומתו לכיבוד הזכויות האוניברסליות של האדם;

* לגייס אמצעים ומשאבים לקידום יעיל של הספורט והחינוך הגופני על-ידי עידוד יזמות להשתתפות פעילה ברמה המקומית, האזורית והבין-לאומית, ברוח הסולידריות עם ארצות מתפתחות;

* לתמוך בהרחבה וקידום של העיסוק בספורט ובחינוך גופני בקרב נערות ונשים ולפתח שיתוף פעולה רב-צדדי כדי לקדם תכניות של 'נשים וספורט' ובכך להעמיק את הדמוקרטיה בחברה, כפי שהיא מתבטאת ב'אמנת האומות המאוחדות לביטול כל צורות האפליה נגד נשים';

* לעודד באמצעות אמנה בין-לאומית קידום ופיתוח של ענפי ספורט ומשחקים מסורתיים שיוכלו לשרת את הכלל ולתת ביטוי למורשת התרבותית העשירה והמגוונת של העולם;

* לפתח קשרים של שיתוף פעולה בין ספורט וחינוך גופני לבין מגזרים אחרים, כגון בריאות, איכות הסביבה, תרבות, מורשת וחינוך, באופן שנעודד יזמות משותפות ולהשפיע על ניסוח תקנות וחוקים.

אנו **ממליצים** לכל הגופים, הממשלתיים, הבין-ממשלתיים, הלא-ממשלתיים, הלאומיים, האזוריים והבין-לאומיים:

* לנקוט אמצעים דחופים לחזק הוראת ספורט וחינוך גופני כדי להיטיב את השפעתם על התפתחותם של גברים ונשים בכל מדינה ומדינה;

* ליצור את התנאים הדרושים לקדם את הנגישות לספורט ולחינוך הגופני בעולם כולו. נגישות זו תורמת לזכותו של כל אדם לחינוך וראשיתה בבית הספר. אשר על כן, יש

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

להעניק לספורט ולחינוך הגופני פלח משמעותי בשעות הלימודים ובתכנית הלימודים, ומורים מוסמכים צריכים להיות זמינים לשם כך;

* לקדם פיתוח 'ספורט לכול' – משימה שהן ממשלות הן ארגונים ספורט התנדבותיים צריכים לייחס לה חשיבות;

* להיות שותפים פעילים, במסגרת תפקידם, במאבק נגד שימוש בסמים בספורט ולמען הקמת מערכת יעילה של בקרת סמים;

* לפתור את בעיית מימון התכניות ולעודד פיתוח הרמוני ומאוזן לצורות שונות של פעילות גופנית וספורט;

* לממש את המחויבויות ברמה הלאומית והבין-לאומית, בכוונה לשפר את מעמדן של נשים בתפקידים של אחריות בגופי הספורט, בכל הרמות;

* לגרום לספורט ולחינוך גופני להיות רכיב חיוני בבריאות;

* לקדם חילופי התנסויות ושיטות עבודה מיטביות באמצעות פרויקטים מיוחדים ולחזק את שיתוף הפעולה בין ארגוני ספורט בארצות מפותחות ומתפתחות, על מנת לצמצם פערים ואי-שוויון;

* לעודד שיתוף פעולה יעיל ברמה הלאומית בין רשויות הספורט והחינוך, בפרט בתחום של הכשרת מורים ופיתוח תכניות לימודים בבתי הספר.

אנו מפצירים באונסקו:

* להמשיך בעבודתו המבורכת, תוך התחשבות בתמיכת המדינות החברות, לפיתוח ואימוץ של אמנות בין-לאומיות נגד שימוש בסמים בספורט בשנת 2005, לפני אולימפיאדת חורף 2006 ולוודא את מימושו;

* לתמוך בפיתוח הוליסטי של ספורט וחינוך גופני על מנת שאלה ייעשו רכיבים חשובים במערכת החינוך ולתרום לרפורמות חינוכיות, כדי שיושם דגש רב יותר על ספורט ועל חינוך גופני בתכניות הלימודים של בתי הספר;

* לכלול בסדר היום של ועידות חינוך אזוריות ובין-לאומיות לחינוך, סעיפים העוסקים בספורט ובחינוך גופני, כחלק ממאמץ לקדם את איכות החינוך;

* לחזק את שיתוף הפעולה עם ארגוני ספורט בין-לאומיים – עדות למיזוג האינטרסים של רשויות ציבוריות וארגוני מתנדבים ברמה הבין-לאומית, בשירות פיתוח הספורט והחינוך הגופני, בכל הרמות ובכל הגילים;

* להשתמש בכל סמכויותיו לשם סיוע בקידום ושיפור של ענפי ספורט ומשחקים מסורתיים;

* לוודא שתכניותיו ישקפו במלואן את המסקנות וההמלצות של MINEPS IV ולוודא שמימושו

ייעשה בהתאם לציפיות של המדינות החברות.

אנו **מבקשים** שיתוף פעולה מעשי מצד האומות המאוחדות, אונסקו, מועצת אירופה, ארגונים בין-לאומיים של ספורט מתנדבים וכל המוסדות האחרים שיש להם עניין בפעולה שנתחייב לה יחדיו, במסגרת השנה הבין-לאומית לספורט ולחינוך גופני – הזדמנות פז לתת תנופה חדשה לקידום ולפיתוח של הספורט והחינוך הגופני בחברות שלנו, ובכך לתרום לשלום בעולם.

אומץ באתונה

8 בדצמבר, 2004

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

הוועידה הבין-לאומית הרביעית של שרים ופקידים בכירים הממונים על תחום הספורט והחינוך הגופני

MINEPS IV

אתונה, יוון, 6-8 בדצמבר, 2004

נשים וספורט

הקדמה

* **בהכירה** בחשיבות וברלוונטיות של ההישגים והעבודה לקידום הזדמנויות לנשים בכל תחומי הספורט והחינוך הגופני, הוועדה השלישית **מכירה** בצורך להסתמך על האמצעים שנקטו בחסות אונסקו: אמנת אונסקו בדבר ספורט וחינוך גופני 1978, הצהרת פונטה דל אסטה (MINEPS III) והצהרת אתונה 2003 וכן הצהרת ברייטון 1994, הקריאה לפעולה של וינדהוק 1998, הודעת מונטריאול 2002; הצהרת IOC והיעד שעד 2005 לפחות 20% מתפקידי קבלת ההחלטות ב-NOC ובפדרציות הבין-לאומיות יהיו בידי נשים;

* **בקדמה בברכה** את 2005 – השנה הבין-לאומית לספורט ולחינוך גופני לפי הכרזת האומות המאוחדות, הוועדה השלישית **דוחקת** בכל המדינות החברות המפתחות תכניות פעילות לקראת השנה הבין-לאומית לספורט ולחינוך גופני להביא בחשבון את צורכי הנשים והנערות ולהבטיח את הכללתן בכול, ובפרט לשקול את תפקיד החינוך האולימפי לקידום ערכים טובים והתעניינות בספורט ובחינוך גופני;

* **בהדגישה** את תפקידי הספורט והחינוך הגופני בתור כלים של התפתחות, הוועדה השלישית **מכירה** בתפקידם החיוני להשגת המטרות של חינוך לכול ולהשגת מטרות ההתפתחות במילניום זה;

* **בהכירה ובהדגישה** את תפקידם החיוני של הספורט והחינוך הגופני בחייהן של נשים ונערות, בעיקר לצורך קידום בריאות, הערכה עצמית וביטחון עצמי, **בעודדה** השתתפות והישגים בחינוך ובקדמה גיבוש חברתי והכללה בחיי החברה והקהילה, המליצה הוועדה את המלצות שלהלן:

1. **בהביאה בחשבון** את העבודה הנכבדה שכבר נעשתה לשיפור מעמדן של הנשים

בספורט ואת העובדה שרצוי ביותר שהכול יהיו שותפים בהישגים ובמשאבים אלו וייהנו מהם, וכן

בהכירה בהצעה הנדיבה של משרד הספורט היווני להעמיד משאבים כספיים ומשאבי-אנוש לצורך תמיכה בפיתוח ותחזוקה של כלי מעקב אחר נשים, ספורט וחינוך גופני באמצעות האינטרנט, אשר יוקמו בחסות אונסקו –הוועדה השלישית **ממליצה:**

* להקים צוות היגוי בהשתתפות פקידי ממשלת יוון, אונסקו ונציגים של ארגונים בין-לאומיים חשובים – סמכותו תהיה נשים וספורט, והוא ייפגש במטרה להכין תיאור לפרויקט ממשי לצורך הצגתו לאונסקו עד סוף אוגוסט 2005;

* פקידי ממשלת יוון ישבו בראש צוות ההיגוי ויהיו אחראים לתכנון העבודה ולתקצובה.

2. **בשמעה** בעניין על פעולתו של השר הפיני להקים צוות עבודה במטרה לפתח שיטות לאמוד את השפעת החקיקה, התקצוב, חלוקת הסובסידיות וכו' על ההזדמנויות המגדריות, הוועדה **ממליצה** עוד שממשלות וארגונים לא-ממשלתיים יראו בשימוש בתקציבי הספורט כלי לקידום שוויון מגדרי. הוועדה גם **ממליצה** לפתח מסגרת משותפת לארצות כדי שיוכלו להשתמש בהערכה עצמית לצורך פיקוח על ההתקדמות ולצורך קידום השיתוף בניסיון ובכישורים.

3. **בהכירה** בצורך בראיות ובנתונים ברורים לשם תמיכה באסטרטגיות להגדלת ההשקעה בתכניות מקדמות הזדמנויות לנשים ונערות בספורט ובחינוך גופני, הוועדה השלישית **ממליצה** למדינות החברות ולארגונים הלא-ממשלתיים, לאומיים ובין-לאומיים, שיימצאו משאבים לתכניות מחקר כדי לקבוע את המצב בארצות, להבטיח איסוף שיטתי יותר של הנתונים ולתמוך בקידום תחום זה – אפשר יהיה לחלוק אותם בין ארצות ואזורים בעולם.

4. **בהכירה** בחשיבות העבודה וההמלצות של הוועדה השנייה לספורט ולחינוך גופני בבתי הספר לצורך פיתוח שיטתי של הכישורים והביטחון והשתתפות לאורך כל החיים בפעילות גופנית, ובפרט אצל נערות, הוועדה השלישית **תומכת בהמלצותיה** שיימצא זמן מספיק בתכנית הלימודים ללמד ילדים – בנים ובנות כאחד – חינוך גופני, איש-איש לפי צרכיו הוא. יש להדגיש תפקיד חיוני זה גם דרך רשת איחוד בתי הספר של אונסקו עצמה (ASP), כך שיהיה אפשר להפיק תועלת רחבה יותר מתכנית הלימודים בחינוך גופני, ובפרט יוכלו להפיק תועלת זו נערות לאורך כל חייהן.

5. **בהדגישה** את המחסום המיוחד הניצב בפני נשים בארצות שאין בהן די מורות מוסמכות ואת הכדאיות ואפילו החיוניות במדריכות-נשים לנשים ולנערות, הוועדה השלישית **תומכת בהמלצות** תוניסיה שלפיהן יקיים אונסקו דיון עם

ארגונים שותפים, כגון המועצה הבין-לאומית למדעי הספורט והחינוך הגופני והוועד האולימפי הבין-לאומי, על אודות האמצעים לסייע בהכשרה מתאימה של נשים, ובפרט בארצות המפותחות פחות, בהוראת חינוך גופני בבתי הספר היסודיים, באימון, בשיפוט ובניהול.

6. **בהכירה** באתגרים הניצבים בפני העולם בשל יותר ויותר השמנת-יתר בקרב ילדים, ובפרט בקרב ילדות, בשל שכיחות גבוהה של פעילות מינית בגיל צעיר והיריון בגיל ההתבגרות ובשל הידלדלות העצם (אוסטיאופורוזיס) בקרב נשים לאחר גיל הבלות; וכן בהכירה בתפקיד החשוב של פעילות גופנית והתעמלות במאבק נגד כל הנ"ל – הוועדה השלישית **ממליצה** למדינות החברות לפתח תכניות אשר יתמודדו עם אתגרים אלו ולפקח על התוצאות באמצעות מערכות מתאימות.

7. **בהעריכה** את תפקידם של ענפי ספורט, משחקים ומחול מסורתיים לפיתוח הזדמנויות לפעילות של נערות ונשים, להמשכיות התרבות ולניצול הספורט ככלי התפתחותי, הוועדה השלישית **ממליצה** שמדינות חברות שיש להן תכניות פיתוח בתחום זה יפנו אל TAFISA – הארגון הלא-ממשלתי הבין-לאומי שתפקידו לקדם את ענפי הספורט, המשחקים והמחול המסורתיים ולחלוק את ההתנסות בהם.

8. **בשל הכרתה** בתרומתן של נשים **ובעקבות התפעלותה** מההתקדמות שהביאו לה בספורט ובחינוך הגופני של בעלי צרכים מיוחדים ומי שאינם נהנים מהטבות הזרם המרכזי, ובמיוחד לנוכח השתתפותם המועטה יחסית של גברים בתחומים אלו, הוועדה השלישית **ממליצה** למדינות החברות ולארגונים הלא-ממשלתיים לשקול דרכים להגדיל את מספר הגברים המשתתפים בעבודה זו.

9. הוועדה השלישית **מזמינה** את המדינות החברות לתמוך בהמלצות יפן ולשגר לפחות משלחת אחת לוועידה העולמית הרביעית בנושא נשים וספורט, אשר תתקיים בקומאמוטו, יפן בימים 11 עד 14 במאי, 2006.

הוועידה הבין-לאומית הרביעית של שרים ופקידים בכירים הממונים על תחום הספורט והחינוך הגופני

MINEPS IV

אתונה, יוני, 6-8 בדצמבר, 2004

המלצות

הספורט והחינוך הגופני – רכיב מרכזי בחינוך איכותי לכול

מבוא: רקע

בזכרנו את תוצאות ההערכה הכלל-עולמית של מצבם מעורר הדאגה של הספורט והחינוך הגופני, במסגרות של מערכות החינוך פורמלי וגם הבלתי-פורמלי ואת הדחיפות לנקוט צעדים מסוימים;

ברשמנו לפנינו את ההודעה המסכמת ממפגש השולחן העגול של שרים ופקידים בכירים האחראים לתחום הספורט והחינוך הגופני שהתקיים במשרדי אונסקו בפריז בינואר 2003 ונתן משנה תוקף ל'היותם של הספורט והחינוך הגופני רכיבים מרכזיים בחינוך איכותי לכול וחלק אינטגרלי מלמידה לאורך כל החיים ולתרומתם לרכישת ערכי מוסר ולעידוד נהלים של משחק הוגן';

בזכרנו את 'האמנה הבין-לאומית לספורט ולחינוך גופני' ובפרט את סעיף 2.3 בה, העוסק בתפקיד הספורט והחינוך הגופני במערכות החינוך;

ברשמנו לפנינו גם את הנוסח המוצע לאמנה הבין-לאומית בדבר ענפי ספורט ומשחקים מסורתיים ביזמת CIGEPS, בהתאם למנדט שלה ולפי הוראות הצהרת פונטה דל אסטה;

בהביאנו בחשבון את החלטת העצרת הכללית של האומות המאוחדות מס' 58/5 אשר הכריזה על 2005 'השנה הבין-לאומית של ספורט וחינוך גופני';

בצינינו בדאגה את חוסר התיאום בין גופים שונים, ממשלתיים וציבוריים למחצה, האחראים לספורט ולחינוך הגופני (ברמת המערכות המקומיות, הלאומיות, הפרטיות והציבוריות), ובפרט את הקשיים הנגרמים בשל היעדר עקיבות בין המטרות המוצבות לחינוך גופני מחד גיסא לבין הספורט מאידך גיסא;

בהיותנו מודעים לצורך לתת מענה לצרכים אזוריים כדי לשפר את מצבם של הספורט והחינוך הגופני ולקדם סינרגייה רבה יותר של המאמצים ושל הפעולות הננקטות בכל הרמות במסגרת חגיגות 'השנה הבין-לאומית של ספורט וחינוך גופני', על מנת שאלו יעלו יפה תחת הנהגת אונסקו – נקודת המיקוד של האומות המאוחדות בתחומים המוזכרים בהחלטת העצרת הכללית של האומות המאוחדות מס' 58/5;

בשל המשך מצבו המעורר דאגה של הספורט והחינוך הגופני במערכות החינוך, אנו ממריצים את הממשלות לפעול כלהלן:

- * לנצל את היתרונות הרבים הגלומים בספורט ובחינוך גופני לטובת ילדים ובני נוער, ובהן תרומות ייחודיות להתפתחותם מבחינה גופנית, חברתית, רגשית וקוגניטיבית וכן להוות יסוד להשתתפות בפעילות גופנית ובספורט לאורך כל החיים, לפתח קשרים של שיתוף פעולה בין התחום של ספורט וחינוך גופני לבין מגזרים אחרים, כגון בריאות, איכות הסביבה, תרבות, מורשת וחינוך, באופן שיעודד יזמות משותפת;
- * לעודד הבנה רחבה ומקיפה של הספורט והחינוך הגופני כדי שיכללו ספורט, משחקים מסורתיים ופעילות לא-תחרותית.

משום כך אנו ממליצים לאמץ את הפעולות המרכזיות שלהלן:

- (1) להבטיח את מעמדם האיתן של הספורט והחינוך הגופני בבתי הספר לכל הילדים, באמצעות תכנית מאורגנת הנשענת על משאבים ופעילויות מתאימות, בהנחיית מורים מוסמכים ומעולים;
- (2) לשקול פיתוח תכנית בין-לאומית לקידום הספורט והחינוך הגופני לפי צרכים לאומיים ואזוריים אשר תתמקד בתחומים שלהלן:
  1. פיתוח הנחיות לסטנדרטים בסיסיים לחינוך הגופני ברמת בית הספר היסודי, התיכוני והעל-תיכוני;
  2. הרחבה ושיפור הזדמנויות להכשרת מורים לחינוך גופני;
  3. נוסח האמנה בדבר ענפי ספורט ומשחקים מסורתיים שתוגש לוועידה הכללית הבאה של אונסקו;
  4. פיתוח היכולת לסייע ולייעץ למדינות המבקשות לשכלל ולחזק את המערכת לחינוך גופני ואימוני ספורט;
  5. פיתוח נגישות מקיפה לספורט ולחינוך גופני ושימת לב מיוחדת להשתתפות נערות, נשים ונכים, שתתאפיין בערכי הכבוד ובסובלנות;
- (3) להקים מנגנון בין-לאומי אשר יעקוב אחר המלצות MINEPS IV ויאפשר להציע התאמות לשם התחשבות במצבים מקומיים ולאומיים.

- (4) אונסקו, הארגון המוביל של האומות המאוחדות לעניין 'העשור לפיתוח חינוך בר-קיימא' (2004-2014), ימלא תפקיד פעיל של שימוש בחינוך הגופני ובספורט בתור כלי אפקטיבי למימוש מבצע זה.
- (5) לתמוך ב'שנה הבין-לאומית של ספורט וחינוך גופני' באמצעות קידום ומימוש של תכניות מתאימות.